

KREFTFORENINGEN

Finansdepartementet (FIN)
Postboks 8008 Dep

0030 Oslo

Oslo, 20. mai 2021

Deres ref.:
Vår ref.: 21-488
Saksbehandler: C. Alm, J. Stigum

Kreftforeningens innspill til NOU 2021: 4 Norge mot 2025 — Om grunnlaget for verdiskaping, produksjon, sysselsetting og velferd etter pandemien

Kreftforeningen viser til utredningen og vil her kommentere arbeidet sett fra et folkehelseperspektiv.

Vi støtter utvalgets forslag om å avvikle taxfree-ordningen av hensynet til folkehelsen og miljøet. Når det gjelder folkehelseperspektivet skriver utvalget at «*Taxfree-ordningen undergraver det norske avgiftssystemet og den norske alkohol- og tobakkspolitikken, øker tilgjengeligheten og forbruket av alkohol og tobakk, og utfordrer Vinmonopolets stilling*». Vi ber departementet bidra til at forslaget om avvikling gjennomføres. Et naturlig første steg i en styrt avvikling er å fjerne all tobakk. Vi vil samtidig advare mot utvalgets forslag om at fjerning av taxfree gir grunnlag for å sette ned avgifter på usunne produkter som tobakk og alkohol.

Det er god dokumentasjon på at vi kan forebygge sykdom og møte utfordringene når det gjelder ikke-smittsomme sykdommer og sosiale ulikheter, ved å i større grad ta i bruk *fiskale virkemidler* som sunn skatteveksling og avgifter. Å verne om arbeidsplasser er viktig, men vi trenger ikke ofre folkehelsen på veien. Å gjøre noe med kvotene for grensehandel og avvikle taxfree er treffsikre grep som umiddelbart vil redusere grensehandelen, samtidig som et høyt avgiftsnivå sikrer staten nødvendige inntekter og gjør det lettere for folk å ta gode helsevalg.

Utvalget har fått i oppdrag å vurdere grunnlaget for verdiskaping, produksjon, sysselsetting og velferd etter pandemien. I denne sammenheng vil vi påpeke at det også er et betydelig behov for en satsing på folkehelse og forebygging. Pandemien har vist oss at høy forekomst av ikke-smittsomme sykdommer gjør oss ekstra sårbare for virussykdommer og den har tydeliggjort hvor sterkt folkehelse og økonomi er knyttet sammen. Med et begrenset handlingsrom på sikt blir det desto viktigere at vi investerer i folkehelse i dag. På den måten i kan unngå store kostnader i fremtiden.

I arbeidet med å følge opp utredningen *Norge mot 2025* vil vi adressere behovet for et tydeligere tverrdepartementalt ansvar for folkehelse og forebygging i arbeidet med statsbudsjettet. Vi mener derfor at samtlige departementer bør ha egne kapitler om folkehelseeffekten av politikken som føres. Helse- og omsorgsdepartementet bør ha et eget kapittel som oppsummerer folkehelseeffekten av politikken som føres i de andre

departementene. På den måten vil vi kunne sikre et mer helhetlig og sektorovergripende arbeid med folkehelsen.

Med vennlig hilsen

Kreftforeningen

Thomas Axelsen

Seksjonssjef, samfunnspolitisk seksjon